

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 81625851-610-42607
Konu : Soru Önergesi(7/1077)

29/03/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Sayın Gülay YEDEKÇİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/1077 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99'uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Sema RAMAZANOĞLU
Bakan

EK :
Soru Önergesi Cevabı(3 sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır

29./03./201....

Mustafa ERDOĞAN
Şube Müdürü

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmzalı suretinin aslını görmek için <https://bys.aile.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (TH9cG/-QEAmE7-URU8ob-nrjAHH-nf531Tkg) kodunu yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Gülay YEDEKÇİ'ye Ait 7/1077 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

Ülkemizde çocuk haklarının ihlali çocuk işçiliği, çocuk kaçakçılığı, çocuğun cinsel istismarı, çocuk işkencesi ve muhtaç çocukların korunmaması şeklinde görülmektedir. Yetişkin istismarına karşı savunmasız olan kız çocukları zorla evlendirildikleri kişiler tarafından fiziksel, duygusal, sözel ve hatta cinsel şiddete maruz kalabilmekte, birçok ruhsal sorun yaşadıkları gibi bedensel olarak da ciddi sağlık sorunlarının etkisine açık hale gelmektedir.

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması sonuçlarına göre her 3 evlilikten birisi çocuk evliliğidir. 2014 TÜİK verilerine göre ülkemizde ne yazık ki 181 bin 36 çocuk gelin bulunmaktadır. Bu evlilikler kız çocuğunun yaşı büyütülerek yapıldığından, sayının çok daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. 2013 yılında 20 bine yakın aile 16 yaşından küçük kızlarını evlendirebilmek için dava açmıştır. 18 yaş altında evlenenlerin yarısı okuma-yazma bilmeyen, yüzde 31,7'si de hiç okula gitmeyen çocuklardır.

Evliliğin ve eş seçiminin özgür iradeye dayanması uluslararası hukukla güvence altına alınmıştır. Taraf olduğumuz “Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi” ve “İstanbul Sözleşmesi” gibi uluslararası sözleşmeler vardır. Bu ve benzer sözleşmelerde bir yetişkini ya da çocuğu evliliğe zorlayan kasıtlı davranışların suç sayılması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması şart koşulmaktadır. Kadına karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi sözleşmesine taraf olan Türkiye, “çocuğun erken yaşta nişanlanması veya evlenmesi hiçbir şekilde yasal sayılmayacak ve evlenme asgari yaşının belirlenmesi ve evlenmelerin resmi sicile kaydının mecburi olması için yasama dahil gerekli tüm önlemler alınacaktır” hükmünü kabul etmiştir.

Ayrıca Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 36. Maddesinde “Taraf devletler, esenliğine herhangi bir biçimde zarar verebilecek başka her türlü sömürüye karşı çocuğu korurlar” denilmektedir.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: Türkiye'de kız çocuğu/çocuk gelin sayısı kaçtır?

CEVAP: Ülkemizdeki evlenme istatistikleri Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanmakta olup ilgili kurumdan alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

SORU 2: Bu konuda hükümetin ne tür çalışmaları vardır? Bu konuyla ilgili hangi birimler hangi çalışmaları yapmıştır?

SORU 6: Çocuk istismarının bir göstergesi olan kız çocuğu evliliklerinin gerçekleşmesini önlemek üzere tür tedbirler alıyorsunuz?

CEVAP 2-6: Türkiye’de erken yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları dahil olmak üzere ilgili tüm tarafların katılımı ile kapsamlı çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Gerçekleştirilen yasal düzenlemelere bakıldığında; 2002 yılında yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu ile kadınlar için evlenme yaşı 15’ten 17’ye yükseltilerek erkeklerle eşitlenmiştir. 765 sayılı Mülga TCK’nın 423 üncü maddesi ile hüküm altına alınan on beş yaşını dolduran bir kız çocuğuna yönelik cinsel istismar fiilinin cezasının “evlenme ile ortadan kalkması” uygulamasının kaldırılması ile erken yaşta evliliklerin önlenmesi ve kadına yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına yönelik önemli bir düzenleme gerçekleştirilmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile reşit olmayan kişiyle cinsel ilişkide bulunmak ve çocukların cinsel istismarı fiilleri bağımsız suçlar olarak tanımlanmış, 2014 yılında bu suçlara ilişkin cezalarda artırımı gidilmiştir.

Temel kanunlarda yapılan bu düzenlemelerin yanı sıra, 1997 yılında yasalaşan zorunlu eğitimi kesintisiz 8 yıla çıkaran 4306 sayılı Kanun sonuçları itibariyle kız çocuklarının okulda kalma süresini uzatması dolayısıyla sorunun çözümüne olumlu katkılar sağlamıştır. 2012 yılında zorunlu eğitim süresinin 12 yıla çıkmasının da erken yaşta evliliklerin önlenmesi konusunda olumlu bir etki sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Çocuk haklarının etkin bir şekilde uygulanması ve koordinasyonunun sağlanması için 2013 – 2017 yıllarını kapsayan “Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi” hazırlanmış ve YPK tarafından onaylanarak 14.12.2013 tarih ve 2013/33 sayılı karar no ile Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Bu Strateji Belgesi, bütün çocukların refahını sağlamayı, yaşam kalitesini yükseltmeyi ve yaşama, gelişme, korunma, katılım gibi temel haklarını en üst düzeyde yaşayabilmelerini sağlamayı hedeflemektedir. Söz konusu eylem planının uygulamasının izlenmesi Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu tarafından gerçekleştirilecektir.

Erken ve zorla evliliklere etkin çözümler getirilmesi için söz konusu Ulusal Strateji Belgesi revize edilmiş ve Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı(2013-2017)’nın 6. Stratejik amacı olan “Aileye ve Çocuğa yönelik Destek ve Koruma Hizmetlerini Geliştirmek” bölümüne 8. Stratejik hedef ve faaliyet olarak eklemeler yapılmıştır.

Bakanlığımız Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olan “Şartlı Nakit Transferi” uygulaması da kız çocuklarının eğitimlerine devam etmesine yönelik pozitif ayrımcılık unsurları içermektedir.

Sağlık Bakanlığı’nın hizmet birimlerinden biri olan Türkiye Halk Sağlığı Kurumu (THSK)’nin teşkilat yapısı içinde bulunan Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı çocuk ve ergenlerin üreme sağlığı, adölesan gebelikler gibi konularda görev yapmaktadır. Daire Başkanlığı tarafından 2002 yılından itibaren yürütülmekte olan “Adölesan ve Genç Sağlığı ve Gelişimi Programı” kapsamında farklı illerde Gençlik Danışma ve Sağlık Hizmet Merkezleri görev yapmaktadır.

SORU 3: Kız çocuklarında yaş büyütmeyle ilgili açılan dava sayısı kaçtır? Bu davaların sonuçları nedir?

SORU 4: Açılan davalardaki kız çocuğunun yaşının büyütülmediği dava sonucu var mıdır? Açılan davalarda kız çocuğunun yaşının büyütülmediği kaç dava vardır?

CEVAP 3-4: Adalet Bakanlığınca cevaplandırılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

SORU 5: Kız çocuğu evliliklerinin çok yüksek oranlarda gerçekleşmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

CEVAP 5: Türkiye'deki erken yaşta evliliklerin gerçekleşme oranı dünyada birçok ülke ile karşılaştırıldığında çok yüksek düzeyde seyretmemektedir. Bununla birlikte Bakanlığımız erken yaşta evlilikleri, çocuk ve kadın haklarının ihlâli ve şiddetin bir türü olarak değerlendirmekte olup, bu sorun ile kararlılıkla mücadele etmektedir.